

JOKABIDE-KRISIAN ESKU HARTZEKO PROTOKOLOAK EGITEKO LAGUNTZA-BALIABIDEEN AURKEZPENA

2020ko maiatza

Zenbait ikaslek, hainbat arrazoi direla eta, ondoez emozional sakonak izaten dituzte, jokabide-gainezkatzeak izaten dituzte, eta, hezkuntza-arloan esku hartzen ez badugu, ikaslea bera edo haren inguruko pertsonak arriskuan jartzen dituzten jokabideak eragin ditzakete.

Jakin badakigu ikastetxeak kezkatuta daudela, egoera horiek sufrimendua eta beldurra eragiten dituzte, bai ikaslearengan, bai bere inguruan dauden pertsonengan.

Ikastetxeak ahaleginak egiten ari dira ikasle horiek ere bizikidetzarako eta ikaskuntzarako espazio komunetan parte hartzeko eskubidea izan dezaten, eta, horregatik, esku-hartzearen ikuspegia aldatu behar da. Askotan, erantzukizun guztia ikaslearengan jartzen da, eta jokabide larriak zuzentzea da esku hartzeko ia modu bakarra, eta, batzuetan, ikastetxetik etengabe kanporatzea.

Badakigu esku-hartzearen gakoa ikasleen eta ikaskuntza-ingurunearen arteko interakzioan arrakasta bermatzea dela, eta testuinguru inklusiboa, komunitarioa, portaera arautzen duena eta ikasleek ahalik eta espazio komun gehienetan parte hartzea sustatzen duena eraikitzeko lan egin behar dela.

Badakigu, halaber, haurrak edo nerabeak beste modu batera egin ahal izango balu, egin egingo lukeela eta, beraz, ezin dela bakarrik aldatu, gure laguntza behar duela. Eta, aldi berean, eta garrantzi eta premia berarekin, badakigu hezkuntza-komunitate osoa zaindu behar dugula, batez ere ikaskideak, irakasleak eta langile espezifikoak.

Bizikidetzaren positiboa da ikastetxeetan daukagun esparrua lan egiteko, hezkuntza-komunitateko kide guztien artean tratatu ona eta errespetuzko harremanak bultzatuz. Beraz, errespeturik gabeko edozein jokabide, jazarle edo oldarkor, ez da inoiz onargarria izango.

Horri aurre egiteko modua ez da ikasle bakar bat ere elkarbizitza kanpo uztea, baizik eta, ikastetxea osatzen duten pertsona guztiei benetako laguntza ematen dieten hezkuntza-jardueretatik abiatuta, laguntzea. Pertsonak seguru, babestuta, errespetatuta eta baloratuta sentitu behar dute edozein espaziotan.

Egoera horietan ikuspegi inklusibo batek eskatzen digu ulertzea zergatik sortzen diren gainez egiten duten jokabide horiek, eta giza eskubideak errespetatzen dituzten baina, aldi berean, komunitatearen segurtasun fisikoa eta subjektiboa bultzatzen duten erantzun zorrotzak prestatzea.

Ikastetxeetan egiten dugun guztiak hezkuntza-ondorioak ditu; horregatik, printzipioa da hezkuntza-komunitate gisa esku hartzea interakzio-testuinguruari egiten dizkiogun egokitzapenetan. Helburua da erregulaziorik gabeko jokabideak gero eta presentzia txikiagoa izatea eta ikasleari espazio komunetan elkarrekin bizitzeko aukera ematea, pixkanaka trebatuz.

Gure ustez, ikasle horiekiko hezkuntza-esku-hartzeak proposamen orokor bat eskatzen du, krisi-protokolo batetik harago doana. Izan ere, material horiek esku-hartzerako talde bat antolatu dela ziurtzat ematen dute. Materialetan ere iradokitzen da nondik joan daitekeen bere lana. Baina ekarpen hauen helburua krisialdian dagoen protokolo bat egitea da.

Partekatzen dugun lan hau orientagarria da, ikastetxe bakoitzak testuingurura ondoen egokitzen dena aplikatu behar du. Nolanahi ere, hura aplikatzeko, aldez aurreko akordioak behar dira, zuzendaritza-taldean, esku hartzeko taldean, klaustroan eta OOGn adostutako erabakiak. Esku-hartze orokorreko protokoloari buruz ari gara, eta ez, jakina, ikasle jakin batentzat egiten denari buruz; izan ere, horrek jarduera-plan pertsonalizatuaren muga berberak izango ditu zabalkundeari dagokionez.

Gainera, uste dugu beharrezkoa dela klaustroaren prestakuntza orokorra eta esku-hartze taldeak prestakuntza espezializatuagoa izatea, egiten den edozein proposamen aplikatu aurretik.

Jarraian, erabilgarri dauden baliabideak deskribatuko ditugu:

A. Markoa. Aurretiazko gaiak

1. Krisian esku hartzeko markoa. Aurretiazko gaiak

B. Krisian esku hartzeko protokoloari buruzko ikuspegi orokorra. Atal honek bi dokumentu ditu

1. Krisian esku hartzeko protokoloaren ikuspegi orokorra. Helburua da hezkuntzako marko kontzeptuala eskaintzea, eta horretatik abiatuko gara protokolo bat egiteko orduan.

2. Ikasle asaldatuen aurrean krisian esku hartzeko protokoloa. Marko orokorra.

Aurreko dokumentuan sakontzea da helburua. Kasu honetan, osasun mentalaren mundutik dator ekarpena, José Manuel López Bragado psikiatrak egina.

Ahalegin handia egin du hezkuntza-testuingurura egokitzeko, baina kontuan izan behar dugu ebidentzian oinarritutako zorrotasuna osasun mentalaren ikerketatik eta praxi profesionaletik datorkigula, eta, beraz, haren ideia eta iradokizun batzuk hezkuntza-testuingurura itzuli behar ditugula.

B. Protokoloa egiteko laguntzak. Atal honek hiru dokumentu ditu:

1. Krisian esku hartzeko protokoloa egiteko gida. Modu laburrean, ikastetxean, familiarekin eta ikaslearekin adostu behar diren oinarritzko

dimentsioetan zentratzen saiatuz, ikastetxeei gida praktikoa bat eskaini nahi die.

2. Ikasle asaldatuen aurrean krisian esku hartzeko protokoloa. Ikastetxean jarduteko eskuliburua.

3. Ikastetxean jarduteko eskuliburua. Eranskinen taula.

López Bragado psikiatrak egindako azken bi ekarpen horiek gidaren osagarri teknikoa izan nahi dute; hiru dokumentuak sinkronizatuta daude. Azkenari egiten diote erreferentzia, zabalagoa eta praktikagoa, non aurki baititzakegu ikasleek beren burua erregulatzeko dituzten zailtasunei buruzko tresnak, ager daitezkeen larritasun-graduaren balorazioa egiteko laguntzak, eusteko dinamika xehatuak, familiaren baimen informatua, erregistratzeko eta ebaluatzeko moduak, jokabide deserregulatua prebenitzeko talde-estrategiak.

- C. Krisian esku hartzeko lau zentrotako protokoloak. Ikastetxeetan erabiltzen diren benetako adibideak dira, ez dituzte lehen garatu diren ideia guztiak bete nahi.

1. Alazne Ikastetxea (Barakaldo). Bi dokumentu partekatzen ditu, bigarrena HPBak dituzten ikasleei buruzkoa. Kasu honetan, protokolo orokor bati dagokio, ikasle jakin batzuegan pentsatu gabe.

1.1. Krisialdi batean esku hartzeko protokoloa

1.2. Krisi-egoeretarako protokoloa.

2. Basurto HLHI (Bilbo), OSATUZ programaren esparruan. Halaber, bi dokumentu partekatzen dituzte; kasu honetan, ikasle batengan pentsatutako protokolo espezifiko bat da. Lehenengo dokumentuak aplikatu beharreko protokoloa deskribatzen du, eta bigarrenak klaustroarekin partekatuko den informazioa.

2.1. J ikaslearen krisian esku hartzeko protokoloa.

2.2. Esku hartzeko protokoloa. Zentroko langileei informazioa emateko dokumentua.

3. OET-H. Gipuzkoa (Lasarte). Ospitaleko, etxeko eta terapia-hezkuntzako arretarako lurralde-zentroa. Unitate terapeutiko-hezigarriarekin lotutako bi dokumentu partekatzen ditu, protokolo orokorrak dira.

3.1. Krisi Protokoloa. Krisi protokolo bat aplikatzea beharrezkoa den hainbat egoeraren errepasoa da.

3.2. **Protokoloa garraioan.** Protokoloa garraioan Protokoloa taxian aplikatzea da helburua.

4. OET-H. Araba (Gasteiz). Ospitaleko, etxeko eta terapia-hezkuntzako arretarako lurralde-zentroa. Unitate terapeutiko-hezigarriarekin lotutako bi dokumentu partekatzen ditu, protokolo orokorrak dira.

4.1. **Ihes baten aurrean jarduteko protokoloa.** Protokolo erraz eta praktikoa bat aplikatzea hezkuntza-zentrotik ihes egiten duen ikasle bati.

4.2. **Krisi edo deskonpentsazio baten aurrean jarduteko protokoloa.** Edozein testuingurutan jokaera-krisia sortzen denean.

4.3. **Krisia baten aurrean jarduteko protokoloa ikastetxetik kanpo gertatzen denean.**

D. **Lege-esparrua.** Mikel Casas Hezkuntza Saileko aholkulari juridikoak egindako aurkezpena irakasleek edo langile espezifikoek egindako ekintzei buruzko erantzukizun zibil eta penalari buruzkoa, eusteko baldintzak.

Eskerrak eman nahi dizkiegu ikastetxeetan krisi-protokolo bat egiten laguntzeko baliabide-multzo hori eskaintzen lagundu duten hezkuntzako, aholkularitza juridikoko eta osasuneko profesionalari.